

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 189. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359070624/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Efter disse Skribenter følger i Frankrig et andet Kuld af samfundsbevarende Forfattere, der ligeledes for største Dele er Emigranter og som forfægter den ubetingede, den principielle Reaktion. Disse Mænds Værker udgør i Forening med enkelte Skrifter af allerede optraadte kunstnerisk fremskridende, men i Stat og Kirke tilbageskræbende Forfattere som Chateaubriand og tilligemed enkelte reaktionære Ungdomsarbejder af senere frisludede eller endog radikale Forfattere som Lamartine og Hugo en Gruppe, der ubetinget holder paa det Gamle, og hvis herskende Tanke Autoritetsprincippet er. I dens Midte staar Mænd som Joseph de Maistre, Bonald og Lamennais.

Under Benævnelsen Emigrantlitteraturen har jeg derimod her fremdraget og samlet de sundere literære Frembringelser, i hvilke Reaktionen endnu ikke er en Underkastelse under Myndigheder, men den naturlige og berettigede Hævden af Følelse, Sjæl, Lidenskab og Poesi i Modsætning til Forstandskulde, nøjagtig Beregning og en af Regler og døde Overleveringer omspændt Literatur, som den, der under Kejserdømmet førte sit matte og blodløse Liv paa Frankrigs egen Grund. Den følgende Gruppe har med sin fastere Sammenslutning om et enkelt bydende Princip nødvendigvis en skarpere og tørrere Profil. I denne Gruppe er der til Gengæld mere Liv, mere Stemning, mere bølgende Kræft.

Emigrantlitteraturens Skribenter og Værker staar ligesom i et skælvende Lys. Det er i Aarhundredets Dæmring, at disse Personligheder staar. De første Straaler af det 19de Aarhundredes Morgensol falder paa dem og spreder langsomt det Slør af Ossianske Taager og Werthersk Tungsind, der indhyller dem. Man føler, at de har en Nat med stygge og blodige Minder bag sig; de ser blege og alvorsfulde ud. Men deres Vemod er poetisk, deres Tungsind vækker Deltagelse, og man føler gærende Kræfter i de lidenskabelige Udbrud, som røber deres Sorg over ikke at kunne begynde deres Dagværk i Fortsættelse af den foregaaende Dags, men maatte staa tvivlende overfor den Grundvold, der Dagen forud blev lagt, og over møjsomt at maatte sammensænke hvad Natens Ødelæggelser har levnet.

Emigrantlitteraturen er da en dybt bevæget Literatur.

Chateaubriand er den første, der bryder igennem med sine Novellers vilde Lidenskabelighed og kraftige, farverige Naturmalerier. Alt gløder og brænder her af katolsk Henrykkelse og satanisk Erotik; men midt i Ilden bliver som en Billedstøtte af